

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 2616
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

13 Haziran 2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 15.05.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-66205 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Emine AYNA'ya ait 7/6791, Manisa Milletvekili Sakine ÖZ'e ait 7/6792, Artvin Milletvekili Uğur BAYRAKTUTAN'a ait 7/6793, Samsun Milletvekili Cemalettin ŞİMŞEK'e ait 7/6794, Kütahya Milletvekili Alim IŞIK'a ait 7/6795, 7/6796 ve 7/6797, Eskişehir Milletvekili Kazım KURT'a ait 7/6798, Aydın Milletvekili Bülent TEZCAN'a ait 7/6799, Diyarbakır Milletvekili Altan TAN'a ait 7/6800 ve 7/6801, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/6802, Kocaeli Milletvekili Lütfü TÜRKKAN'a ait 7/6803 ve Trabzon Milletvekili Koray AYDIN'a ait 7/6804 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER :

- 1- Görüş 7/6791 (4 sayfa)
- 2- Görüş 7/6792 (1 sayfa)
- 3- Görüş 7/6793 (2 sayfa)
- 4- Görüş 7/6794 (1 sayfa)
- 5- Görüş 7/6795 (2 sayfa)
- 6- Görüş 7/6796 (2 sayfa)
- 7- Görüş 7/6797 (2 sayfa)
- 8- Görüş 7/6798 (1 sayfa)
- 9- Görüş 7/6799 (2 sayfa)
- 10- Görüş 7/6800 (1 sayfa)
- 11- Görüş 7/6801 (1 sayfa)
- 12- Görüş 7/6802 (2 sayfa)
- 13- Görüş 7/6803 (3 sayfa)
- 14- Görüş 7/6804 (2 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ**Önerge Sahibi****:Emine AYNA****Diyarbakır Milletvekili****Esas No****:7/6791**

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından düzenlenen “Gıda ve Yem Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol ve Denetimine Dair Yönetmelik” 26 Ekim 2009 pazartesi günü yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik kendi içinde baştan sona kadar çelişkilerle doludur ve her maddesi cevaplanamayacak sorularla doludur. Yönetmeliğin tüm maddelerinde GDO’ların risk taşıdığı konusunda bir tedirginlik ve korku ifadesi yer almaktadır. Örneğin Madde 4-i’de yer alan “İzleme” ile ilgili tanımda; “Bir GDO ve ürününün, biyolojik çeşitlilik, bitki, hayvan ve insan sağlığı üzerindeki etkilerini belirlemek üzere bir program dahilinde yürütülen gözlem, analiz ve kontrolleri” şeklindeki bir ifadenin yönetmelikte yer alması GDO’lu ürünlerin kullanımında yaratacağı sorunların varlığının kabul edildiğini ortaya koymaktadır. Söz konusu maddede etkileri belirlemek üzere; program dahilinde yürütülecek gözlem, analiz ve kontrollerden söz edilmesi insan ve hayvanların kobay gibi kullanılarak sonuçların elde edilmesi anlamına gelmektedir.

Yönetmelik’te “telafisi imkansız sonuçlara yol açılabileceği” anlamını taşıyan 4.maddenin “m” bendindeki “Risk Yönetimi” tanımı şöyledir: “Risk değerlendirme sonucunda öngörülen ve/veya tahmin edilen olumsuz etkilerin gerçekleşmesini önlemek veya gerçekleşmesi durumunda zararı en az seviyede ve kontrol altında tutarak ortadan kaldırmak, GDO ve ürününün izin verilen amaç ve kurallar dâhilinde kullanılmasını ve muamelesini sağlamak amacıyla alınan önlemleri,”

Yukarıda, Yönetmeliğin “4 i” ve “4 m” maddelerinde belirtilen zararlı ve olumsuz etkilerin ortaya çıkması durumunda, etki altında kalanların bu olumsuz ve zararlı etkilerden kurtulamayacağı, büyük sorunlar yaşayabileceği ya da bu olumsuzluğun dönüşünün olamayacağı bir gerçektir. Çünkü, “Risk Yönetimi” tanımında belirtilen olumsuz etkilerin ve zararların neler olabileceği ve bu zararlara karşı hangi önlemlerin alınabileceği günümüzde bilinmemektedir. Etkileri ve zararları ile bunlara karşı hangi önleyici ve engelleyici önlemlerin alınacağını bilmediği bir gıda maddesinin tüketicilere ve topluma dayatılması affedilemeyecek bir insanlık suçudur.

GDO’lu ürünlerin çevreye, insana ve hayvana vereceği zararların önlenmesi ve geri dönüşümü mümkün değildir. Yönetmelikte çeşitli maddelerde yer alan acil önlem planlarının hiçbirisi zararları yok edemez, sağlığı geri getiremez, çevrenin bozulan dengesini düzeltemez.

Yönetmeliğin beşinci maddesinde, “GDO’lu ürünlerin bebek mamaları, bebek formülleri, devam mamaları, devam formülleri ile bebek ve küçük çocuk ek besinlerinde kullanılması yasaktır. İnsan ve hayvan tedavisinde kullanılan antibiyotiklere karşı direnç genlerini içeren GDO ve ürünlerinin ithalatı ve piyasaya sunulması yasaktır” denilerek, GDO’ların riskini peşinen kabullenen bir düşünce bu ürünleri hamilelerin ve diğer birçok hassas kişinin yemesine izin vermektedir. Böylesi bir çelişkiyi yansıtan bu yönetmeliğe istinaden;

SORU 1) Müslüman bir ülkede, ürünlerinde E120 kodlu “Karmin/Kokhineal” adlı minik bitlerden elde edilen renklendiricileri kullanan işletmelerin pirim yaptığı ve basında çıkan haberlerde bu maddelerin kullanımından kaynaklı ciddi sağlık sorunlarının yaşandığı, ayrıca kız çocuklarında erken ergenliğe neden olduğu bilinmesine rağmen ve inancımıza aykırı

olarak da gıda üretilmesine daha ne kadar sessiz kalacaksınız?

SORU 2) Hiçbir insanın, hiç bir canlının hak etmediği bu vahim tabloya müdahale etmeyi düşünmüyor musunuz?

CEVAP 1-2) Gıda maddelerinde kullanılmasına izin verilen katkı maddeleri, Birleşmiş Milletler Örgütüne bağlı Tarım ve Gıda Örgütü (FAO) ile Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nun birlikte oluşturdukları ve ülkemizin de üye olduğu "Codex Alimentarius Commission" tarafından belirlenmektedir.

Gıda maddelerinde kullanılmasına izin verilen katkı maddeleri ülkemiz koşullarına uygun olarak, Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifleri de dikkate alınarak düzenlenmekte ve gerekli güncellemeler yapılmaktadır.

Bu kapsamda ülkemizde 29.12.2011 tarihli ve 28157 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan ve AB ile uyumlu "*Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği*"nde gıda katkı maddelerinin kullanılabileceği gıdalar ve bunlara ait limitler yer almaktadır.

Ayrıca, JECFA, EFSA gibi uluslararası kuruluşların yaptığı risk değerlendirmeleri takip edilmekte ve gerekli tedbirler alınmaktadır.

SORU 3) Bir ürünün GDO'lu olduğu nasıl anlaşılır?

SORU 4) Genetiği değiştirilmiş organizmaların doğaya etkileri nelerdir?

SORU 5) Türkiye'de GDO'lu ürün satışı var mı?

SORU 6) GDO'lu ürünlerin etiketinde GDO'ludur şeklinde yazılması zorunlu mudur?

SORU 8) GDO üretimini ve ticaretini yasaklayan Biyogüvenlik Yasasını çıkarmayı düşünüyor musunuz?

SORU 10) GDO'lu ürünler üzerinde tam ve kalıcı bir yasağı ülkemizde de başlatmayı düşünüyor musunuz?

SORU 11) MON810 GDO'lu mısırı Fransa, Macaristan, Polonya ülkelerinde istemediklerini açıkladılar, bizim ülkemizde girişi ve kullanımı serbest bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

CEVAP 3-4-5-6-8-10-11) 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu 18 Mart 2010 tarihinde TBMM'de kabul edilmiş ve 26 Eylül 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Genetiği Değiştirilmiş ürünler ile ilgili işlemler 5977 Sayılı "*Biyogüvenlik Kanunu*" ve Kanun kapsamında yine aynı tarihte yürürlüğe giren "*Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik*" hükümlerine göre yürütülmektedir. Bir ürünün GDO'lu olup olmadığı laboratuvar analizleriyle anlaşılmaktadır.

5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu ve ilgili yönetmelikler kapsamında Biyogüvenlik Kurulu tarafından oluşturulan Bilimsel Komiteler değerlendirmelerini yaparken risk değerlendirmesi yapan uluslararası kuruluşların (EFSA, WHO, FAO, FDA, USDA, EPA, CDC) görüşlerini, bilimsel araştırmaların sonuçlarını, farklı ülkelerde üretim, tüketim durumları ile çevre ve

insan sağığına olası risklerini dikkate almaktadır.

“Biyogüvenlik Kanunu” ve “Genetik Yapısı Değıştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik” gereğı kurulan Biyogüvenlik Kurulu çalışmalarını titizlikle yürütmekte, insan ve hayvan sağığı ile çevre konularında azamî hassasiyet gösterilmektedir.

Biyogüvenlik Kurulu tarafından bugüne kadar gıda amaçlı onay verilmiş bir gen olmadığından GDO tespit edilen gıdaların yurda girişine izin verilmemektedir. Ayrıca, ülkemizde tüm GDO’lu ürünlerin üretimi yasaktır. Bakanlığımız tarafından Biyogüvenlik Kurulu kararlarında belirtilen koşulların yerine getirilmesi için gerekli denetimler yapılmaktadır.

5977 sayılı Biyogüvenlik Kanununa ilişkin çıkarılan “*Genetik Yapısı Değıştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik*”in 18 ve 19. Maddelerinde etiketlenme ile ilgili hususlar yer almaktadır. Ancak Biyogüvenlik Kurulu tarafından bugüne kadar gıda amaçlı olarak onay verilmiş bir gen bulunmadığından ve GDO’lu gıdaların piyasaya sunulması yasak olduğundan dolayı söz konusu gıdaların etiketlerinde GDO bulunduğuna dair bir ifadenin yer alması mümkün değildir.

Sözkonusu mısır çeşidinin AB içinde dolaşımı, gıda ve yem olarak kullanılması serbesttir. Ayrıca sözkonusu çeşit, Amerika ve Latin Amerika ülkeleri gibi birçok ülkede sadece yem amaçlı değil, gıda amaçlı olarak da yıllardır kullanılmaktadır. Ülkemize ise bu ürünün üretimi yasak olup, sadece yem amaçlı olarak kullanılmaktadır.

SORU 7) Ürünlerine yapay bal aroması ekleyip ‘ballı süt/çikolata/yoğurt’ diye satmak sahtekârlık değil midir?

CEVAP 7) 29 Aralık 2012 tarihli ve 28157 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan “*Türk Gıda Kodeksi Aroma Vericiler ve Aroma Verme Özelliğı Taşıyan Gıda Bileşenleri Yönetmeliğı*”nde gıdalarda kullanımına izin verilen aroma vericiler belirtilmektedir. Bakanlığımızca yapılan kontroller ve denetimlerde ilgili mevzuata uygun olmayan ürünlerin piyasada satılmaları engellenmekte ve firmalar hakkında gerekli yasal işlemler yapılmaktadır.

SORU 9) Tağşiş için günlük yüz binlerce lira haksız kazanç elde eden bir işletme, hasbelkader yakalanırsa 10 bin lira ceza ödeyerek kurtulmaktadır. 75 milyon insan bu durumdan nasıl kurtulacak?

SORU 12) Tarım Bakanlığı’nın internet sitesinde teşhir ettiğı ürünler arasında bulunan Beşler’in ürettiğı Uludağ sosis, aynı zamanda BİM’in de private label ürünü. Ama Bakanlık BİM’in adını gizledi. Peki neden?

CEVAP 9-12) 5996 sayılı Kanun ve bu Kanun kapsamında yayımlanan, “*Gıda ve Yemin Resmi Kontrollerine Dair Yönetmelik*” gereğince; yönetmeliğın yayım tarihi olan 17.12.2011 tarihinden sonra olmak kaydıyla, laboratuvar sonucuyla taklit veya tağşiş yapıldığı kesinleşen gıda ve yem ile kişilerin hayatını ve sağığını tehlikeye düşürecek şekilde bozulmuş, değıştirilmiş gıdaları üreten ve/veya satan firmanın sadece adı, ürün adı, markası, parti ve/veya seri numarasını içeren bilgiler Bakanlığın resmi internet sitesi olan www.tarim.gov.tr adresinde duyurulmak suretiyle kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır. Bu uygulama tüketici tercihlerinin oluşmasında belirleyici olduğundan, yasal yaptırımlardan çok daha etkili ve caydırıcı olduğú düşünölmektedir.

Bununla birlikte, taşşış yapan firmalara 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 40'ıncı maddesi 1'inci fıkrası (1) bendinde yer alan hüküm çerçevesinde gerekli cezai işlemler uygulanmaktadır.